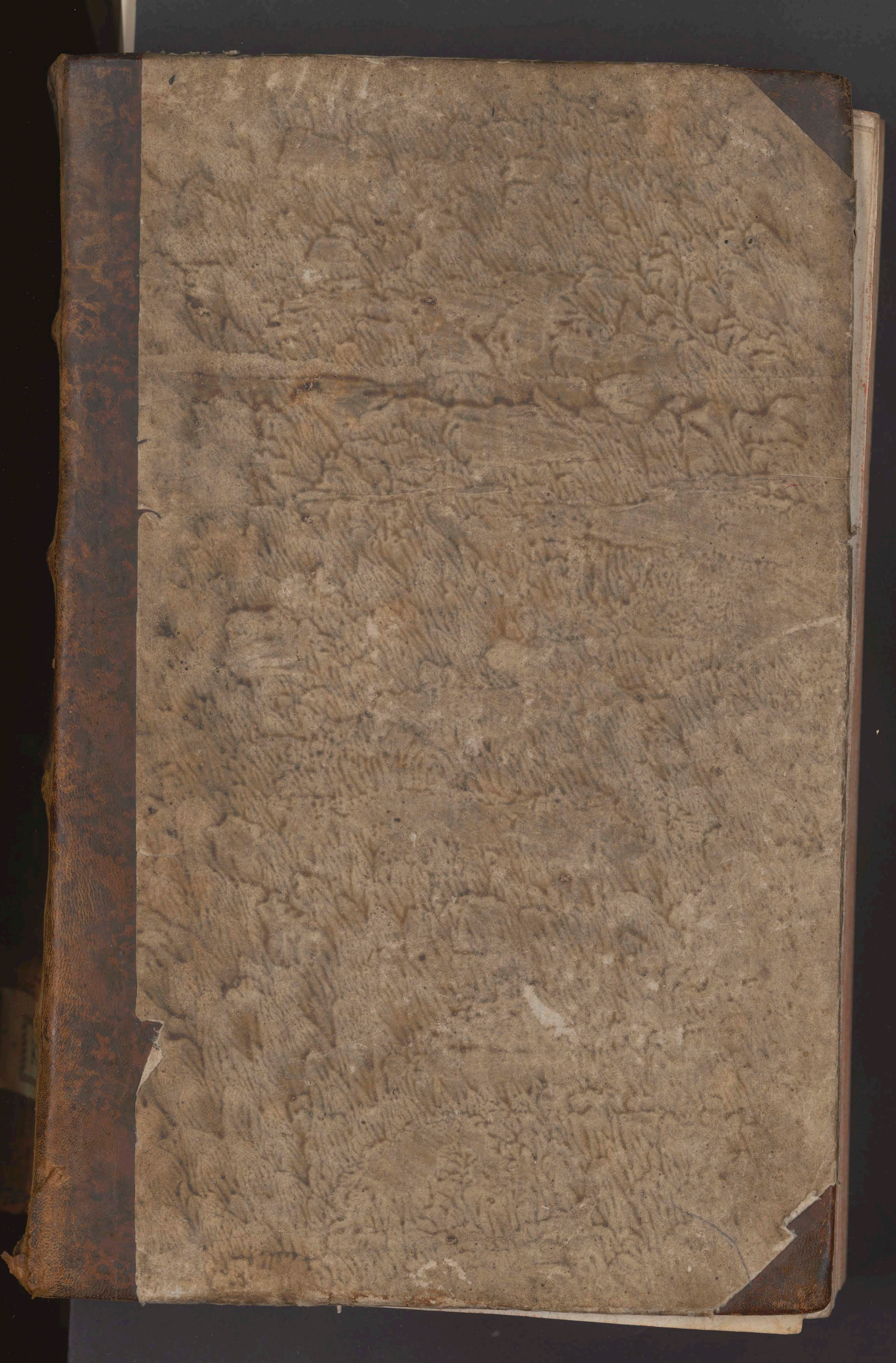
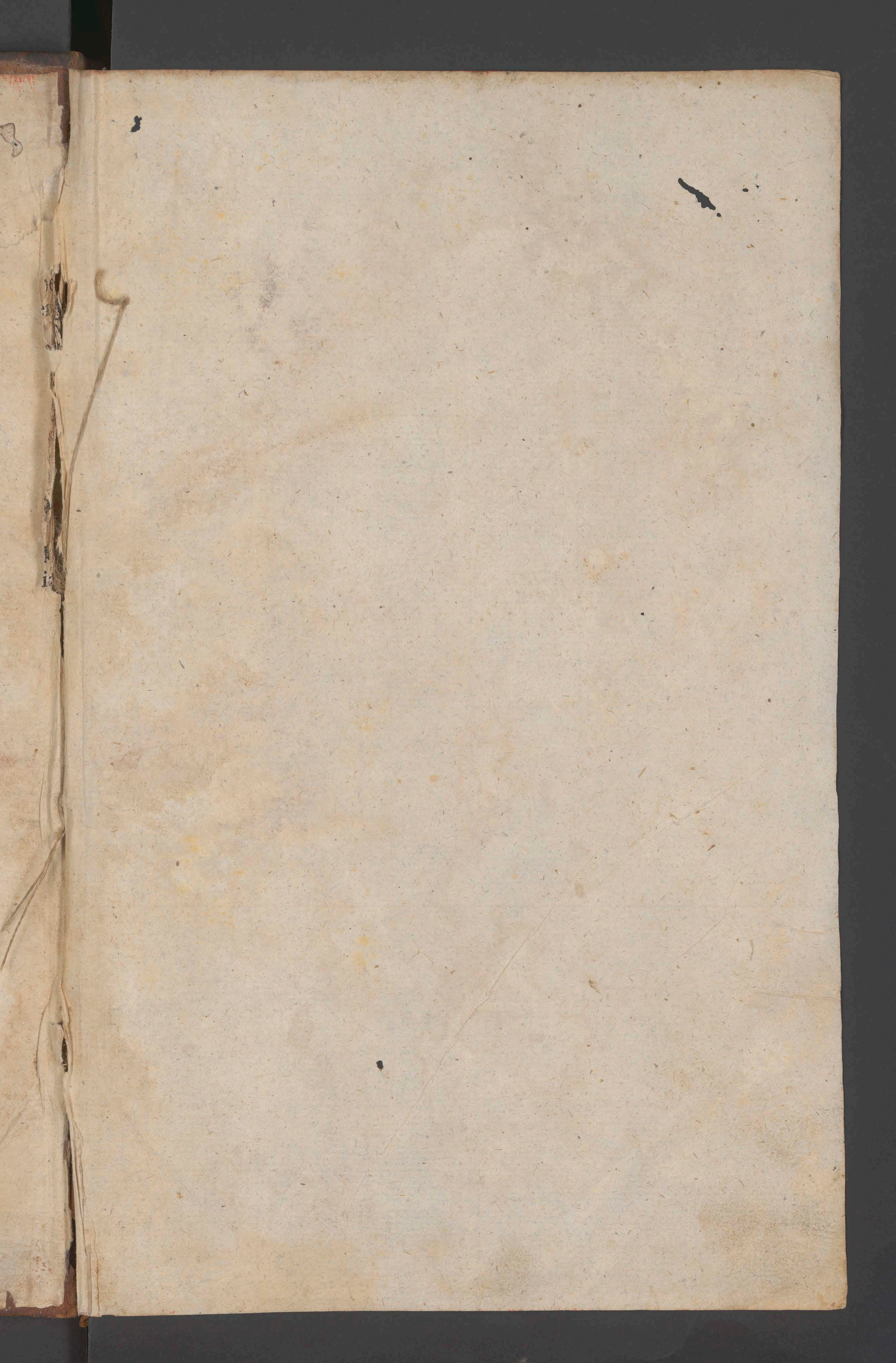
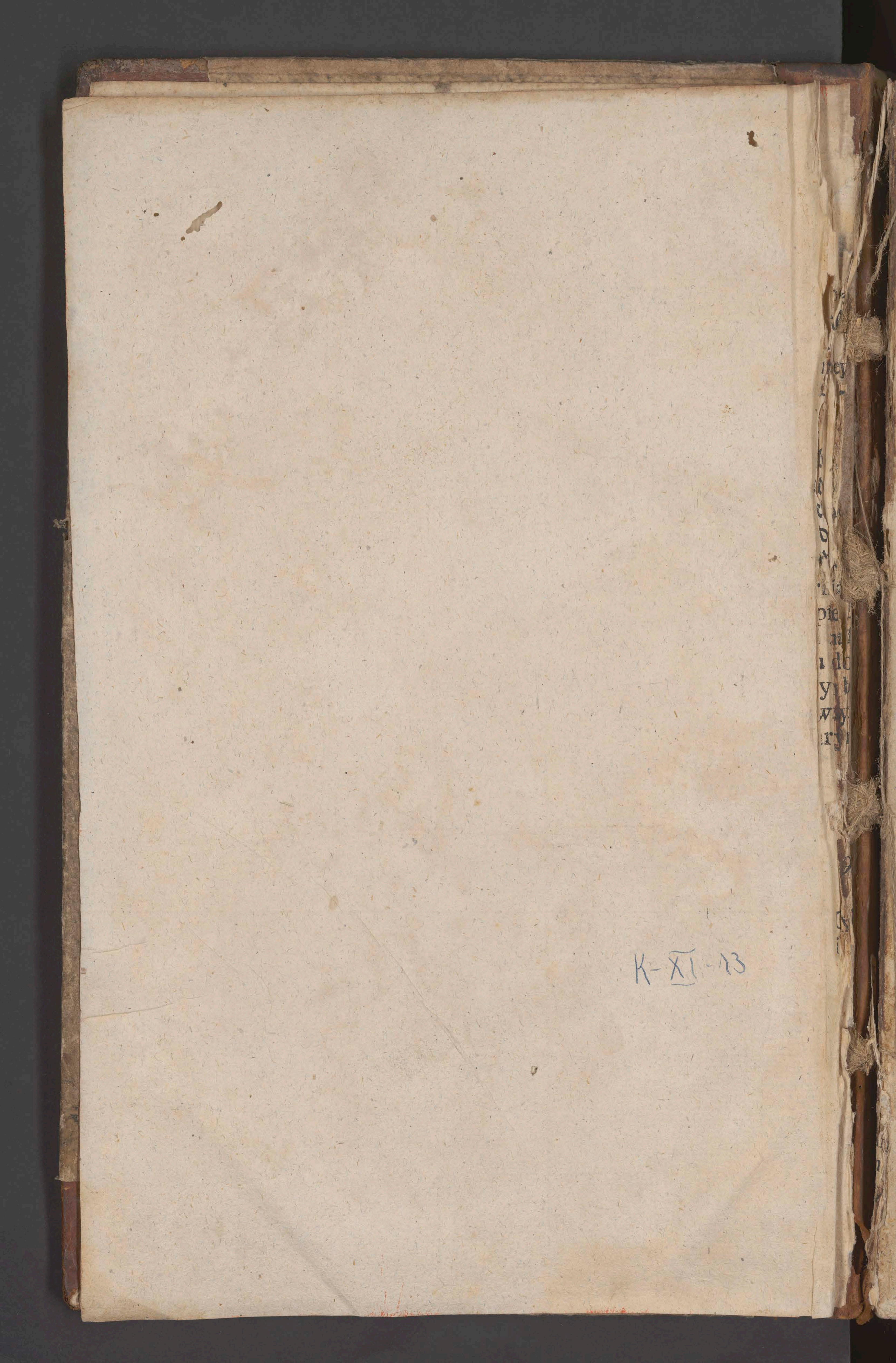

Wir Franz der Zweyte, von Gottes Gnaden erwählter römischer Kaiser, zu allen Zeiten Mehrer des Reichs, König in Germanien, zu Hungarn, Böheim, Galizien und Lodomerien ꝛc. Erzherzog zu Oesterreich, Herzog zu Burgund und zu Lothringen, Großherzog zu Toskana ꝛc. ꝛc.

MY FRANCISZEK WTORY, ZBOŻEY ŁASKI OBRANY CESARZ RZYMSKI, PO WSZYSTKIE CZASY POMNOŻYCIEL RZESZY; KRÓL NIEMIEC, WĘGIER, CZECH, GALICYI I LODOMERYI, &c. ARCY - XIĄŻE AUSTRYI, XIĄŻE BURGUNDYI Y LOTHARYNGII, WIELKI XIĄŻE TOSKANSKI &c. &c.

Geben hiemit Jedermann zu vernehmen, wienach Wir durch den Umstand, daß die dermalen im Umlaufe befindlichen Wiener Stadt-Bankozettel schon größtentheils sehr abgenutzt sind, und besonders sehr beträchtliche Summen von der kleineren Kathegorie wegen gänzlicher

Wſzem w obec i każdemu z oſobna ninieyſzemi oznaymuiemy, iako z powodu okoliczności tey, iż znayduiące ſię teraz w kurſie Wiedeńsko - mieyskie Bankocettle po większey części nader iuż przytarte ſą, a oſobliwie bardzo znaczne Summy w drobniey-

Unbrauchbarkeit haben vertilgt werden müssen, Uns veranlaßt befunden haben, neue Bankozettel, nach einer verbesserten, dauerhafteren, und zugleich die Verfälschung mehr erschwerenden Form, verfertigen zu lassen, gegen welche die dermalen zirkulirenden Bankozettel nach und nach eingelöset, und so diese letztern bis zum Verlauf des weiter unten §. 9. festgesetzten Termins gänzlich ausser Umlauf gesetzt werden sollen.

szych kategoryach dla zupełney ich nieużyteczności, zniszczone bydź musiały; pobudzeni zostaliśmy, do rozkazania, aby nowe Bankocettle podług formy ulepszoney, trwałey, a przytym z fałszowanie bardziey trudnym czyniącey zrobione były, któremi cyrkuluiące teraz Bankocettle powoli wykupione, i takim sposobem też ostatnie aż do upłynienia poniżey §. 9. ustanowionego terminu z kursu wyięte mi bydź maią.

§. 1.

Wie diese neue Bankozettel in ihrer äussern Gestalt eingerichtet sind, zeigen die diesem Patente beigefügten Muster, welche Muster jedoch zur Vorbeugung des Mißbrauches auf gefärbtem Papier, und die Namen der unterzeichneten Wiener Stadtmagistratualen, und Bankohauptkasse = Oberbeamten, nicht mit der dem Original gleichen Handschrift, sondern mit gewöhnlicher lateinischer Druckschrift, und mit der Aufschrift: Abbildung eines Wiener Stadt = Bankozettels, abgedruckt worden sind.

§. 1.

Jakim sposobem ta nowe Bankocettle co do swey powierzchowney postawy urządzone są, okazuie się to z wzorów przyległych temu Uniwersałowi, które wzory atoli celem zapobieżenia nadużyciu, na kolorowym papierze, a imiona podpisanych Wiedeńsko-mieyskich magistratualnych, i głowney kassy Bankowey wyższych Urzędników nie iuż charakterem zgodnym z oryginałem, ale zwyczaynym łacińskim drukiem, z napisem: wyobrażenie Wiedeńsko miey-

§. 2.

skiego Bankocettlu, wydrukowane ſą.

§. 2.

Die neuen in Umlauf zu ſetzenden Bankozettel, welche alle vom 1ten Jäner des laufenden 1800ten Jahres ausgefertiget sind, und übrigens die nemlichen Beſtandtheile wie die bisherigen enthalten, (ausgenommen, daß ſtatt der bisherigen Unterſchrift verſchiedener Magiſtratsräthe, auf alle jene des älteſten Vize-Bürgermeiſters gedruckt worden iſt) unterſcheiden ſich von den bisherigen vorzüglich durch die künſtliche Einrichtung des Papiers, worinn zur Erſchwerung der Verfälſchung, der Werth des Bankozettels vielfältig, theils im Schatten, theils im Licht, vorzüglich auch unter den zwey Stampiglien angebracht, und überdieß auch in den Stampiglien ſelbſt ausgedruckt iſt.

§. 2.

Nowe Bankocettle, które w kurſie poſtawione bydź maią, ſą pod dniem 1. Stycznia bieżącego 1800. roku wydane zawieraią, one tęż ſame części, z których ſię składaią, iak dotych czaſowe, (wyiąwſzy iż na wſzyſtkich zamiaſt rozmaitych Radzców Magiſtrackich podpiſu, podpis nayſtarſzego Vice Prezydenta wydrukowany ieſt) różnią ſię one od dotych czaſowych ſzczególniey miſternym urządzeniem papieru, w którym wartość Bankocettlu końcem zrobienia trudnieyſzym z fałſzowanie wieloliczne iuż w cieni, iuż w ſwietle, a nayſzczególniey pod dwoma ſtampiliami umieſzczona, i nad to ieſzcze w ſamychże ſtampiliach wyrażona ieſt.

§. 3.

Auſſer dieſen wenigen Aenderungen in der Form, ha-

§. 3.

Oprócz tych nie wielu odmian co do formy,

ben übrigens alle übrigen Eigenschaften dieser neuen Bankozettel vollkommen die nemlichen zu seyn, und zu verbleiben, welche für die Wiener Stadt-Bankozettel nach Maaßgabe des Patents vom 1ten August 1771, und 1ten Junius 1785, dann 19ten August 1796 bestimmt worden sind.

§. 4.

Da die Bankozettel baares Geld vorstellen, so müssen solche, wie es bisher geschehen ist, bei allen öffentlichen, wie immer Namen führenden Kassen, in allen Unsern hungarischen, böhmischen, galizischen und österreichischen Erblanden, bei Abführung aller Abgaben und Gefälle so wie in dem Privatverkehr in dem vollen darauf gesetzten Werthe als baares Geld angenommen, und eben so wechselseitig bei allen Aerarialzahlungen an Jedermann ausgegeben werden.

wszystkie inne własności tych nowych Bankocettlów maią zupełnie też same bydź i zostawać, które dla Wiedeńsko-mieyskich Bankocettlów podług wymiaru Uniwersału pod 1. Sierpnia 1771. i pod 1. Czerwca 1785. tudzież pod 19. Sierpnia 1796. oznaczone są.

§. 4.

Gdy Bankocettle wystawuią pieniądz gotowy, muszą one zatym, iak się to do tych czas działo, we wszystkich publicznych kassach pod iakimkolwiek imieniem będących w Państwach Naszych dziedzicznych wszystkich Węgierskich, Czeskich, Galicyiskich, i Austryackich, w czasie wnoszenia wszelakich danin i intrat, iako i w opłatach prywatnych, w ustanowioney zupełney ich wartości za gotowy pieniądz przyimowane, i na wzaiem w czasie skarbowych wyplat również bydź wydawane każdemu.

§. 5.

§. 5.

Zur Auswechslung dieser neuen Bankozettel für baares Geld, oder daß Letztere gegen Erstere, wie auch der grösseren Bankozettelgattungen in kleinere, und der letzteren in grössere, bleiben fortan die nemlichen Kassen wie bisher bestimmt.

§. 5.

Do wymienienia nowych tych Bankocettlów za gotowy pieniądz albo tegoż za tamte, iako też Bankocettlów większego gatunku na mnieysze, lub mnieyszych na większe, też same ciągle kassy, iak dotąd, wyznaczone zostaią.

§. 6.

Die Kassen erhalten von einer Zeit zur andern nach Bedürfniß den erforderlichen Verlag sowohl von Bankozetteln, als baarem Gelde, um die Auswechslungen wie bisher, immer ohne Verzögerung fortsetzen zu können. Bei einer, in irgend einer Provinz sich ereignenden ungewöhnlich stärkeren Auswechslung aber, wo der dazu gewidmete gewöhnliche Vorrath an Bankozetteln, und baarem Gelde nicht zureichen sollte, wird die Veranstaltung sogleich getroffen werden, daß die Kasse binnen 14 Tagen, oder nach Entlegenheit des Landes längstens in drey Wochen nach Erforderniß mit Geld oder Bankozetteln versehen werde.

§. 6.

Od czasu do czasu otrzymuią kassy podług potrzeby przyzwoity zapas tak w Bankocettlach, iako i w pieniędzach gotowych, aby wymianę iak dotąd zawsze bez zwłoki kontynuować można; w czasie zaś wydarzaiącey się w iakiey Prowincyi nadzwyczaynie liczniejszey wymiany, gdyby przeznaczony na ten koniec zwyczayny zapas Bankocettlów, i gotowych pieniędzy nie wystarczał, uczyniona będzie natychmiast dyspozycya, aby kassę w przeciągu 14 dni, a za odległością kraiu, naydaley w trzech tygodniach opatrzyć, podług potrzeby w pieniądze lub Bankocettle.

§. 7.

Die neuen Bankozettel sind bestimmt die Stelle der alten zu vertreten, daher müssen die bisher in Umlauf gewesenen alten gegen die neuen umgesetzt werden. Zu dieser Umsetzung werden die Besitzer der alten Bankozettel an die bestimmte Kassen hier, und in den Provinzen angewiesen.

§. 7.

Nowe Bankocettle są przeznaczone, aby mieysce starych zastąpiły, dlaczego muszą stare, które do tych czas w kursie zostawały, za nowe bydź zamieniane, końcem takowey zamiany posiadaiący stare Bankocettle do oznaczonych kass tu, i po Prowincyach udać się maią.

§. 8.

Da es nicht möglich ist, alle Gattungen der neuen Bankozettel, deren dermalen mit Inbegriff der bereits durch ein eigenes Patent vom 15ten May l. J. in Umlauf gesetzten ein, und zwey Gulden Zettel neue verschiedene Kathegorien sind, zugleich in Umlauf zu bringen, so wird zuerst in dem Monate September mit der Ausstossung der fünf Gulden, und zehn Gulden Gattungen, als woran sich in der Zirkulazion der stärkste Abgang äussert, der Anfang gemacht werden, von welcher Zeit an solche den öffentlichen gesetzmässigen Umlauf in Unsern vorgedachten Erblanden haben, mithin auch

§. 8.

Ponieważ nie iest rzeczą podobną wszystkie gatunki nowych Bankocettlów, których teraz iest dziewięć rożnych kategoryi, łącząc w nie cedułki na ieden i dwa Ryńskie, które iuż właściwym Uniwersałem pod 15. Maia r. b. w kursie są postawione przyprowadzić zarazem do cyrkulacyi, zaczym naypierwey w miesiącu Wrześniu wydaiąc gatunki na pięć Ryńskich i dziesięć Ryńskich, ktorych się naywiększy niedostatek w Cyrkulacyi okazuie, uczyniony będzie co do tego początek, od którego czasu zaczynaiąc mieć będą też stosowny

von

von dieser Zeit an bei den dazu bestimmten Kassen in dem Maaße, als ihnen nach und nach der erforderliche Verlag hieran zu verschaffen möglich seyn wird, gegen die alten Bankozettel aller Gattungen ausgewechselt werden. Auf gleiche Art sollen sodann in den folgenden Monaten die fünf und zwanzig, und fünfzig Gulden, dann die hundert Gulden, endlich die fünfhundert, und tausend Gulden-Stücke in öffentlichen Umlauf gesetzt, und gegen die alten ausgewechselt werden.

do prawa w przerzeczonych Naszych dziedzicznych Państwach, publiczny kurs, a zatym od czasu tego po kassach na to wyznaczonych podług miary, iak onym zwolna potrzebnego w nich dostarczyć będzie można zapasu, za stare Bankocettle wszelakiego gatunku wymieniane będą. Równym sposobem maią potym w następuiących miesiącach cedułki na dwadzieścia pięć, i pięcdziesiąt Ryńskich, tudzież na sto Ryńskich nakoniec na pięcset, i tysiąc Ryńskich w publicznym kursie bydź postawione, i za stare wymieniane.

§. 9.

Zur gänzlichen Auswechslung der dermalen kursirenden alten Bankozettel wird die Zeitfrist überhaupt und ohne Unterschied der inn- und ausländischen Besitzer bis zum letzten Junius 1801 hiemit festgesetzt. Nach Verlauf dieser mehr als hinlänglichen Zeitfrist, wird kein alter Bankozettel mehr ausgewechselt, oder statt baaren Geldes angenommen werden.

§. 9.

Do zupełnego wymienienia zostaiących teraz w kursie starych Bankocettlów wyznacza się w powszechności termin aż do ostatniego Czerwca 1801 roku bez różnicy czy ich Posiadacze są kraiowi, czy zagraniczni. Po upłynieniu tego terminu, który iest bardziey iak dostateczny, żaden Bankocettel stary więcey wymieniany, ani

za gotowe pieniądze przyięty będzie.

§. 10.

Da die Bankozettel baares Geld vorstellen, so ist hievon eine nothwendige Folge, daß die verlohrnen oder gänzlich getilgten keines Ersatzes fähig sind.

Die abgenutzten, zerrissenen, oder wie immer beschädigten aber, insofern noch alle Hauptbestandtheile vorhanden sind, werden bei den bestimmten Kassen gegen andere vom gleichen Betrage ausgewechselt werden.

§. 11.

Da die ehemalige Gewohnheit zerrissene, oder auf andere Art beschädigte Bankozettel mit angeleimten oder angeklebten Papieren, oder auf

§. 10.

Ponieważ Bankocettle gotowy pieniądz oznaczaią, wynika zatym ztąd konieczny wypadek, iż te, które ſtracóne, albo zupełnie zniſzczone ſą, do bynaymnieyſzego wynadgrodzenia nie ſą zdolne.

Bankocettle zaś przytarte, porozdzierane, lub innym iakimkolwiek ſpoſobem nadwątlone, zoſtaną w kassach wyznaczonych iak skoro ieſzcze wſzyſtkie główne części, z których ſię składaią, okazuią, za inne równey ilości wymienione.

§. 11.

Ponieważ zwyczay dawnieyſzy ſpaiania Bankocettlów podartych, lub innym ſpoſobem uſzkodzonych papierem naklejanym

welch

welch immer für eine andere Art zusammenzusetzen, zu mancherlei Mißbräuchen Anlaß gegeben hat, so wird dieses Leimen und Verkleben der neuen Bankozettel bei Verlust des ganzen Werthes eines so beschaffenen Bankozettels verbothen, daher auch solche bei keiner Unserer Kassen ausgewechselt, oder statt baaren Geldes angenommen werden.

Dagegen bleibt jedem Besitzer eines zerrissenen Bankozettels unbenommen, solches in eine der dazu bestimmten Kassen zu bringen, wo ihm unter der §. 10. ausgedrückten Bedingniß der Ersatz mit einem andern ganzen Bankozettel von gleichem Werthe geleistet werden wird. Auch werden solche zerrissene und abgenützte Bankozettel bei den Kreis- und Filialkassen, bei den ständischen Obereinnehmerämtern und den Komitatskassen als Zahlung angenommen werden können.

§ 12.

Uibrigens hat es auch in Ansehung dieser neuen Bankozettel bei denjenigen Verfügungen zu verbleiben, welche in Unserem Patente vom

lub podlepianym, albo iakimkolwiek bądź innym sposobem do rozlicznego nadużycia był powodem; zaczym skleianie takowe lub podlepianie nowych Bankocettlów zakazuie się, pod utratą całkowitey wartości, sporządzonego tak Bankocettlu. Niebędą one więc ani w żadney kassie Naszey wymieniane, ani przyięte za gotowe pieniądze.

Każdemu przeciwnie posiadaczowi rozdartego Bankocettlu nie iest wzbronno, przynieść go do iakiey z oznaczonych na to kass, gdzie mu pod warunkiem §. 10. wytkniętym, wynadgrodzenie innym całym Bankocettlem równey ilości uczynione będzie. Takowe podarte i przytarte Bankocettle będą nawet mogły w kassach cyrkularnych i filialnych, w Urzędach stanowych, Poborczych, i kassach komitatowych w zapłacie bydź przyiętemi.

§. 12.

W reszcie co się tyczy tych nowych Bankocettlów zostać należy przy rozporządzeniach tych, które w Uniwersale Naszym

19ten

19ten August 1796. § 12. 13. und 14. enthalten sind, daß nemlich:

a) derjenige, welcher Bankozettel nachzuahmen, oder ächte Bankozettel durch Abänderung in eine höhere Summe, als für welche sie ursprünglich ausgestellt sind, zu verfälschen unternehmen sollte, so auch der, welcher durch Nachahmung der Unterschriften, Nachstechung der Wappen oder Auslieferung des Papiers und der dazu gehörigen Formen, Stempel, Matrizen, Buchstaben, Verzierungen, Pressen, oder eines der Zugehör, Geräthschaften und Werkzeuge, die auf was immer für eine Art zur Nachahmung oder Verfälschung der Bankozettel dienen könnten, Vorschub geleistet, oder wie sonst immer mitgewirket hat, es mag nun das Unternehmen zu Stand gekomen seyn, oder nicht, die Verfälschung mag leicht oder schwer zu erkennen seyn, der Kriminalbehandlung zu übergeben, und nach den Kriminalgesetzen zu bestrafen ist.

pod 19. Sierpnia 1796. §. 12. 13. i 14. zamikaią się; to iest, iż

a) Ten, któryby Bankocettle imitować albo prawdziwe za przemienieniem ich na wyższą summę nad tę, na którą początkowie były wydanemi, fałszować miałby przedsięwziąć; iako też ów, coby naśladowaniem podpisów, wydaniem papieru, i należących do tego Form, stemplów macic, dekoracyi, press, lub inney iakiey przynależytości, tudzież naczynia i narzędzi, któreby iakimkolwiek bądź sposobem do imitowania lub fałszowania Bankocettlów służyć mogły, pomoc dał, lub iakokolwiek inaczey przyłożył się, czyby to przedsiewzięcie do skutku przyszło czy nie, czy zfałszowanie do poznania byłoby łatwe, czy ciężkie, oddany bydź ma kryminalnemu z sobą obeyściu się, i podług ustaw kryminalnych ukarany bydź powinien.

b)

b) Derjenige hingegen, der eine Nachahmung (falsche Fabrikazion) von Bankozetteln zuerst und freywillig anzeiget, wenn die Angabe mit den, zur Ergreifung des Schuldigen erforderlichen Umständen hinreichend bestimmt befunden, und wenn darauf der Angezeigte des Verbrechens überwiesen worden ist, soll eine Belohnung von Zehentausend Gulden aus dem Aerarium erhalten, und sein Namen, wofern er es verlangt, verschwiegen bleiben.

b) Ten zaś który o imitacyi (fabrykacyi fałszywey) Bankocettlów naypierwey dobrowolnie doniesie, ieżeli udanie iego wraz z okolicznościami potrzebnemi do schwytania winnego będzie dostatecznie za dokładne uznane, doniesiony oraz o występek potym przekonany zostanie; otrzymać ma nadgrody z skarbu Dziesięć Tysięcy Ryńskich, z zachowaniem w Sekrecie iego imienia, gdyby tego żądał.

Wer solche bestimmte Anzeigen machet, die zur Untersuchung und Nachspürung einer vorgehenden Verfälschung oder Nachahmung der Bankozettel den gegründeten Anlaß geben, wofern der Verbrecher entdecket, und des Verbrechens überwiesen worden ist, soll eine der Wichtigkeit der Anzeige, und des Gegenstandes angemessene Belohnung erhalten.

Kto tak dokładne uczyni doniesienie, iżby gruntownym było pochopem do rostrząśnienia i szlakowania poprzedzaiącego zfałszowania, lub imitacyi Bankocettlów, ten iak skoro zbrodzień wyszlakowanym, i o występek przekonanym zostanie, otrzymać ma podług ważności doniesienia i obiektu, przyzwoitą nadgrodę.

Wäre aber der Anzeiger selbst ein Mitschuldiger, der seine Mitverbrecher, noch ehe sie als solche bekannt geworden, entdecket, demselben soll die verdiente Strafe nachgesehen, und wofern er nicht selbst der Verführer und Urheber der Missethat ist, noch ausser dem die oben bestim̃te Belohnung zu Theil werden.

Gdyby zaś donoszący sam był współwinnym, a swoich współwinowayców, nim o nich ieszcze wiedziano, odkrył, zasłużona kara ma bydź onemu darowaną; i ieszcze oprócz tego, ieżeliby sam nie był uwodzicielem i hersztem zbrodni, powyżey oznaczoną nadgrodę pozyskać ma.

c) Endlich sollen die vorgedachten Belohnungen auch jedem, welcher irgendwo in fremden Ländern eine solche Nachahmung, oder Verfälschung der Bankozettel und ihre Urheber entdecket, und die Beweise Unseren, an auswärtigen Höfen befindlichen Ministern, oder Unserer Finanzhofstelle liefert, zugewendet werden.

c) Także każdemu nakoniec służyć maią przerzeczone nadgrody, któryby w obcym gdziekolwiek iakim kraiu imitacyą takową, lub zfałszowanie Bankocettlów, i sprawcę onychże odkrył, a oraz dowody tego do Naszych Ministrów będących przy zagranicznych Dworach, lub do Naszey podał Nadworney Instancyi Finansowey.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien den 15ten Monatstag Julius, im achtzehnhunderten, Unserer Reiche des römischen im achten, und der Erbländischen im neunten Jahre.

Dan w Naszym głównym i rezydencyonalnym mieście Wiedniu dnia 15go miesiąca Lipca, Tysiącznego, ośmsetnego; Panowania Naszego Rzymskiego w osmym, a dziedziczno kraiowego, dziewiątym roku.

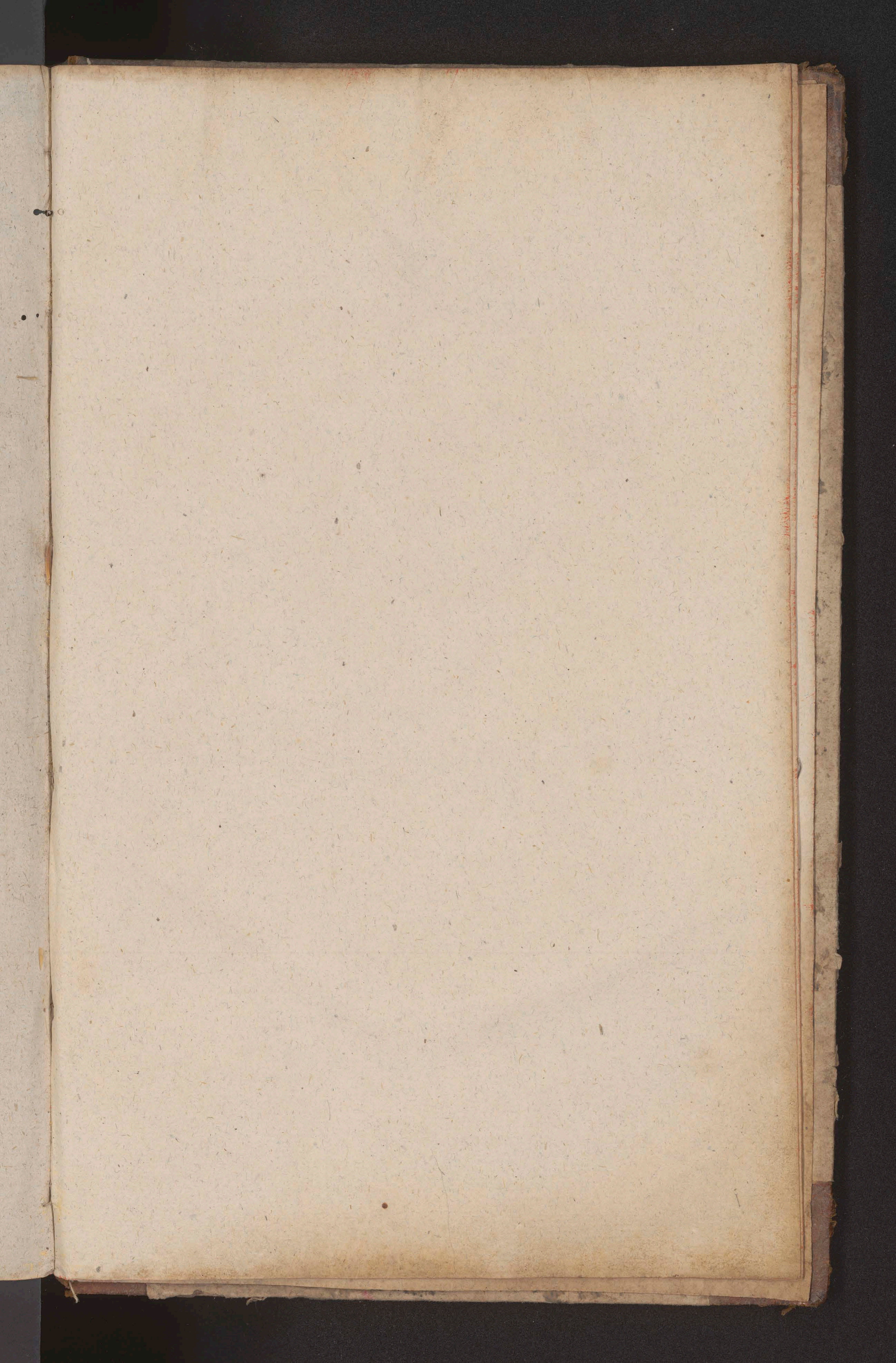
Franz. **FRANCISZEK.**

Josephus Comes à Mailath,
Regnum Gal. & Lod. Cancius.

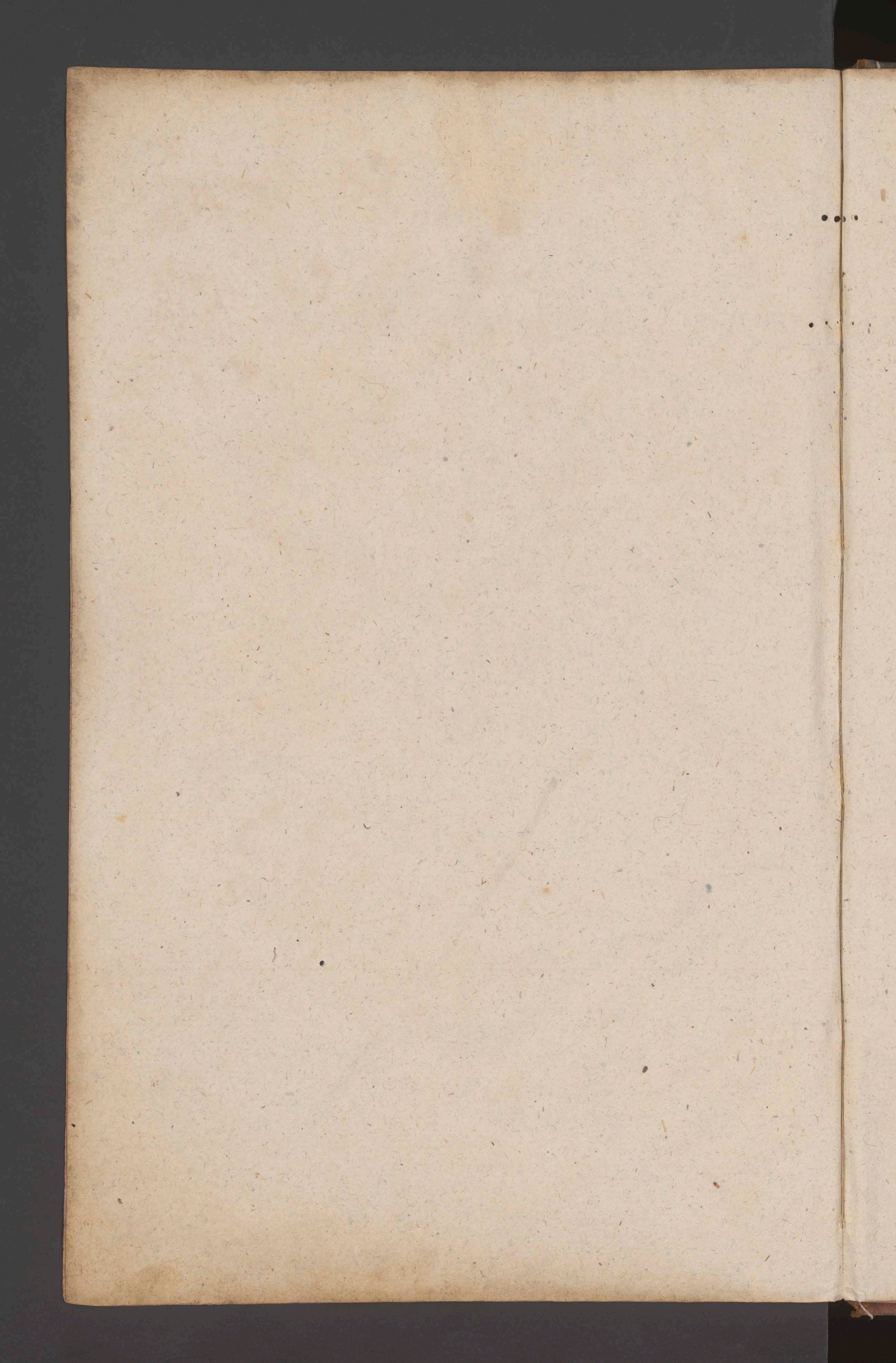
Ad Mandatum Sacræ Cæs. Regiæ
Majestatis proprium.
Franz Anton von Baldacci.

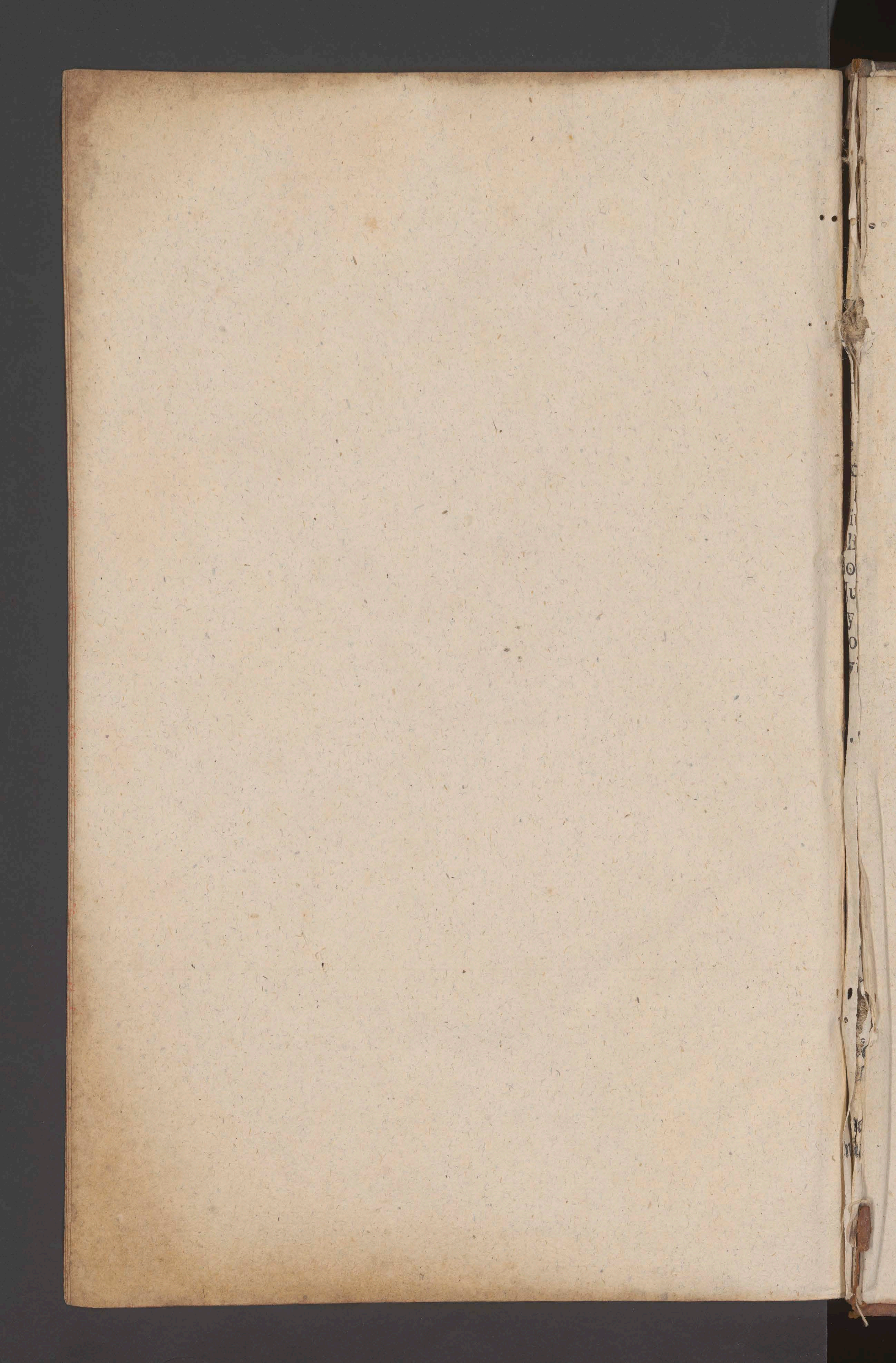

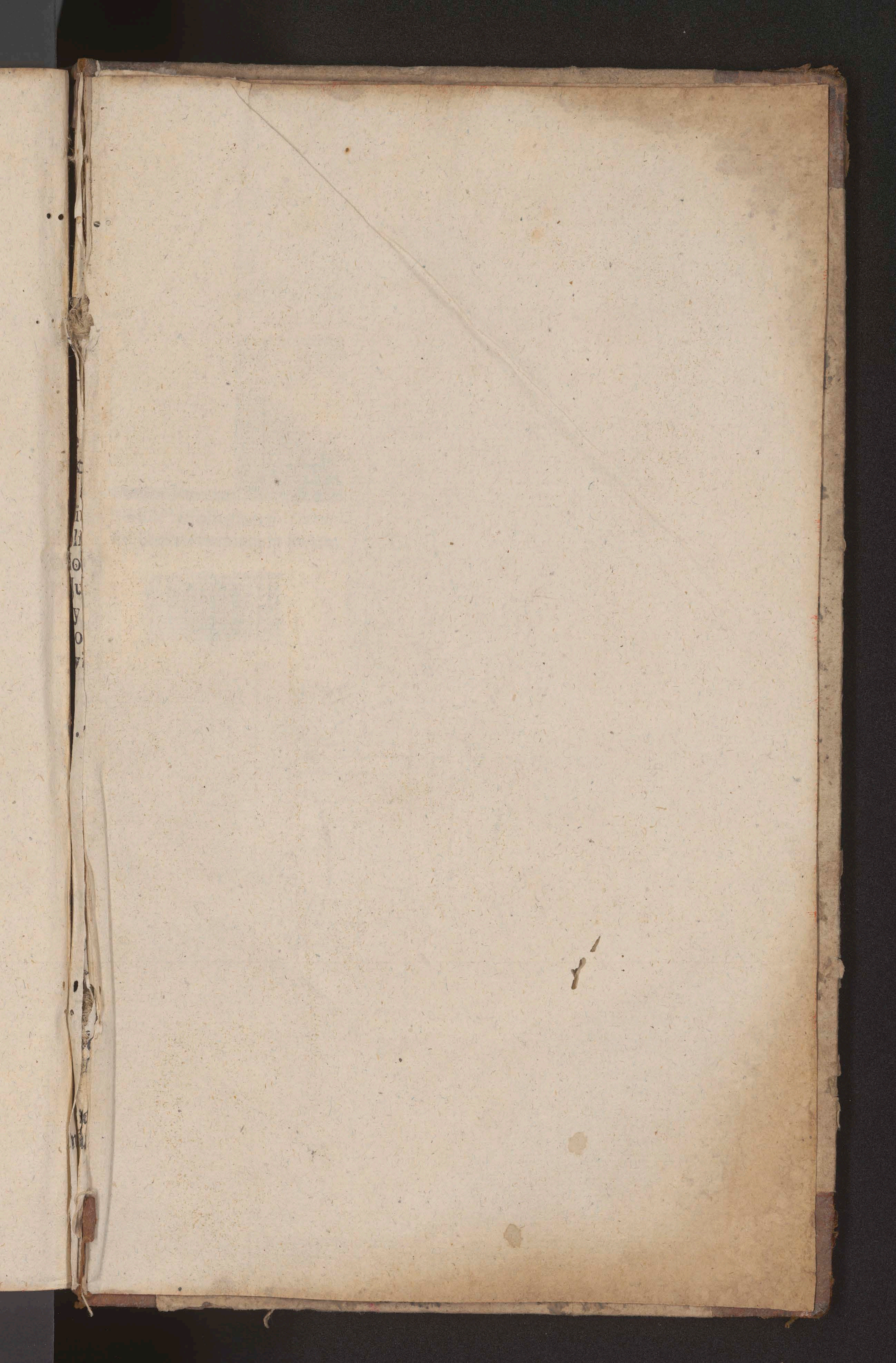

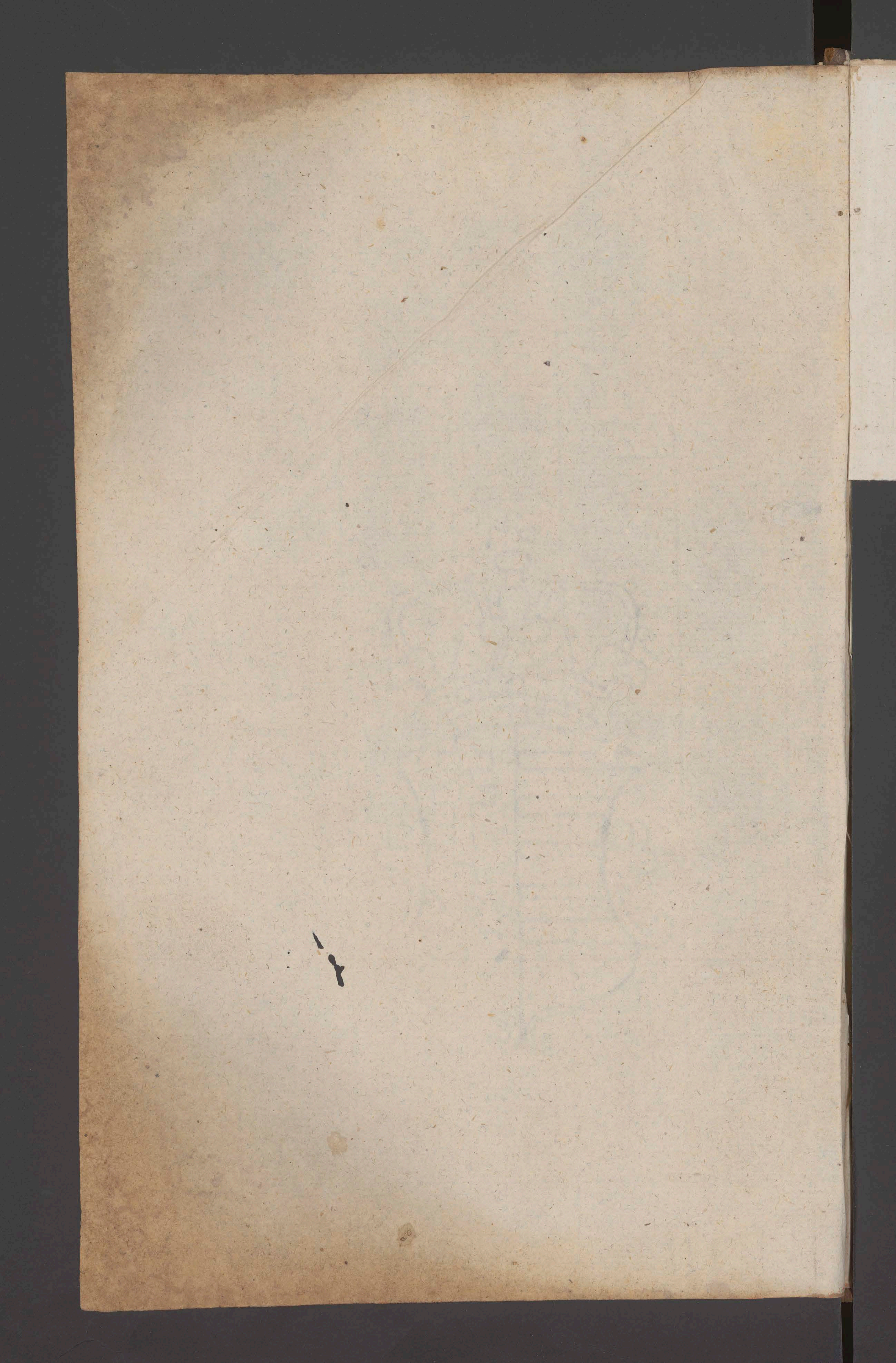

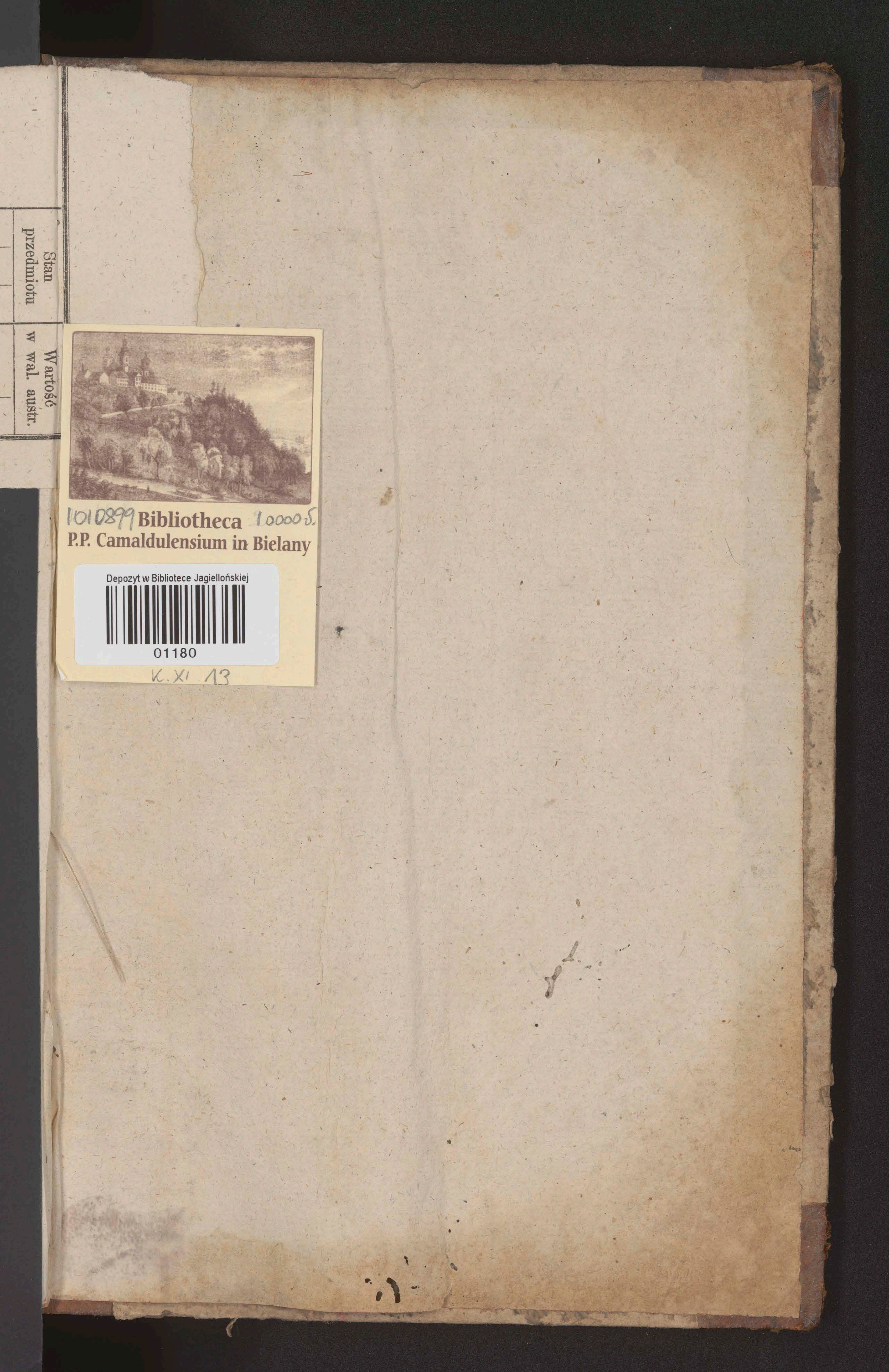

Stan przedmiotu			Wartość w wal. austr.	
dobry	średni	zły	zł.	ct.

Stan przedmiotu
Wartość w wal. austr.
1010899 Bibliotheca 10000 S.
P.P. Camaldulensium in Bielany
Depozyt w Bibliotece Jagiellońskiej
01180
K.XI.13

